

Een uitgave van
Stichting
Brancheorganisatie
Kalversector

Verdieping

Ambitie agenda van de Nederlandse kalverketen

april 2016

Verdieping van de ambitie agenda* van de kalversector

De Nederlandse dierhouderij en alles wat daarmee samenhangt staat volop in de aandacht. In een klein land met 17 miljoen mensen en 120 miljoen dieren zijn de vraagstukken rond diergezondheid, dierenwelzijn en duurzaamheid wezenlijk. De Stichting Brancheorganisatie Kalversector (SBK) is zich hiervan bewust en heeft deze vraagstukken op de agenda staan. SBK¹ vertegenwoordigt alle schakels in de keten: de kalverhouderij, slachterijen en kalvermelkpoederproducenten.

De Nederlandse kalversector is ontstaan in de jaren '60 van de vorige eeuw. Met het instellen van het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, nam de productie in de agrarische sector sterk toe. Zo groeide ook de Nederlandse melkveehouderij sterk. Een gevolg hiervan was dat ook het aantal kalveren toenam. Een koe dient immers ieder jaar te kalven om melk te geven. Er ontstond al snel een overschot aan kalveren die niet geschikt waren voor de vervanging van de melkveestapel (stieren en overtollige vaarzen). In die periode werd gestart met de opfok van deze niet voor de melkveehouderij geschikte kalveren ten behoeve van kalfsvleesproductie.

De Nederlandse kalversector is inmiddels uitgegroeid tot een sector van wereldformaat. Nederlandse kalfsvleesproducten vinden hun weg op de wereldmarkt. De Nederlandse kalversector is wereldwijd toonaangevend dankzij het vakmanschap en voortdurende product- en systeeminnovaties. De sector legt zichzelf hoge (bovenwettelijke) eisen op. Dit geldt bijvoorbeeld voor de monitoring van kritische stoffen waarvoor een privaat controlesysteem is ingesteld. Ook zijn er afspraken gemaakt met stakeholders zoals de Dierenbescherming over transport, ruwvoederveorziening en huisvesting. Deze afspraken zijn o.a. vastgelegd in het kwaliteitssysteem IKB Vleeskalveren. IKB Vleeskalveren ziet er bijvoorbeeld op toe dat kalveren naast melkvervangende producten voorzien dienen te worden in vezelhoudend voer (ruw- dan wel krachtvoer) van tenminste 250 gram per dag vanaf 20 weken leeftijd. Dit ter bevordering van het natuurlijk gedrag (herkauwen) en dierenwelzijn.

De kalversector is belangrijk voor de Nederlandse economie. Op ca. 2.000 kalverbedrijven staan ruim 900.000 kalveren. Momenteel worden jaarlijks ca. 1,5 miljoen kalveren geslacht en daarnaast ca. 70.000 kalveren levend geëxporteerd. De kalversector zorgt voor de verwaardiging van ca. 750.000 jonge kalveren afkomstig van Nederlandse melkveebedrijven. De bruto eigen productie uit slachtingen bedraagt ca. 230.000 ton. Uitgaande van een werkelijke consumptie op basis van 65% van het karkasgewicht, vertegenwoordigt deze productie alleen al een waarde van minstens € 2,1 miljard op consumentenniveau. In de kalversector zijn ca. 10.000 mensen werkzaam.

De kalversector stuurt echter niet alleen op economisch kengetallen. Het behouden en versterken van maatschappelijk draagvlak en duurzame ontwikkeling zijn continu onder de aandacht om de toekomstperspectieven te blijven borgen.

Uit het advies Naar een voedselbeleid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) blijkt eens te meer dat de borging van voedselveiligheid verstevigd moet worden en dat de aanpak van antibioticaresistentie prioriteit heeft. Daarnaast is duidelijk dat voedselproductie een impact heeft op de ecosystemen en dat dit bijdraagt aan de mondiale uitstoot van broeikasgassen. Ontwikkelingen op het terrein van de biobased economy zoals de optimale benutting van biomassa en het optimaal hergebruiken van reststromen is in ons aller belang. Het Kabinet heeft de adviezen van de WRR omarmd en wil naar een voedselbeleid waarin volksgezondheid, ecologie, veiligheid en welzijn centraal staan.

* Ambitie agenda is gepubliceerd in januari 2015 en vanaf pagina 12 als bijlage beschikbaar.

1 SBK is de belangenbehartiger van de kalversector waarin LTO Nederland (kalverhouderij), Nevedi (veevoederindustrie) en COV (vleessector) zijn vertegenwoordigd. SBK is erkend als brancheorganisatie conform Verordening (EU) nr. 1308/2014 (zie TK II 2014/15, 33910, nr. 22).

In december 2014 werd door Nederland, Duitsland en Denemarken een gezamenlijke verklaring ondertekend over zaken die nodig worden geacht op dierenwelzijnsterrein². De landen zijn overeengekomen dat onderzoek naar dierenwelzijn en het verbeteren van huisvestingssystemen gestimuleerd dient te worden. Het verder reduceren van het antibioticagebruik is tevens als doel gesteld.

SBK stelt ontwikkeling en innovatie voorop. Inspelen op overheidsbeleid, Europese trends en maatschappelijke vragen; dit is hoe SBK en de kalvesector mondiaal toonaangevend wil zijn én blijven in het leveren van kalfsvlees van de hoogste kwaliteit dat op een geborgde en veilige wijze wordt geproduceerd³. De ambities voor verduurzaming van de kalvesector in een verduurzamings- en transitieagenda, inclusief een tijdspad, zijn op verzoek van de staatssecretaris van Economische Zaken opgesteld⁴.

SBK heeft een ambitie agenda (*zie bijlage vanaf pagina 12*) ontwikkeld met het doel om de Nederlandse kalvesector en de bedrijven die hierin actief zijn koploper te houden op de Europese markt. De ambitie agenda is gestoeld op vier pijlers: dierenwelzijn, diergezondheid, voedselveiligheid en duurzaamheid.

Dit document is een nadere verdieping op een aantal belangrijke onderwerpen. Deze onderwerpen verdienen veel aandacht, ook vanwege de eerder beschreven ambities van de Nederlandse overheid om te komen tot een nieuw voedselbeleid, het verbeteren van dierenwelzijn en de inzet op antibioticaresistentie. De SBK trekt hier graag samen met de overheid in op. In de schema's op de volgende bladzijden worden doelstellingen op het gebied van genoemde onderwerpen uitgewerkt.

De volgende onderwerpen komen aan bod:

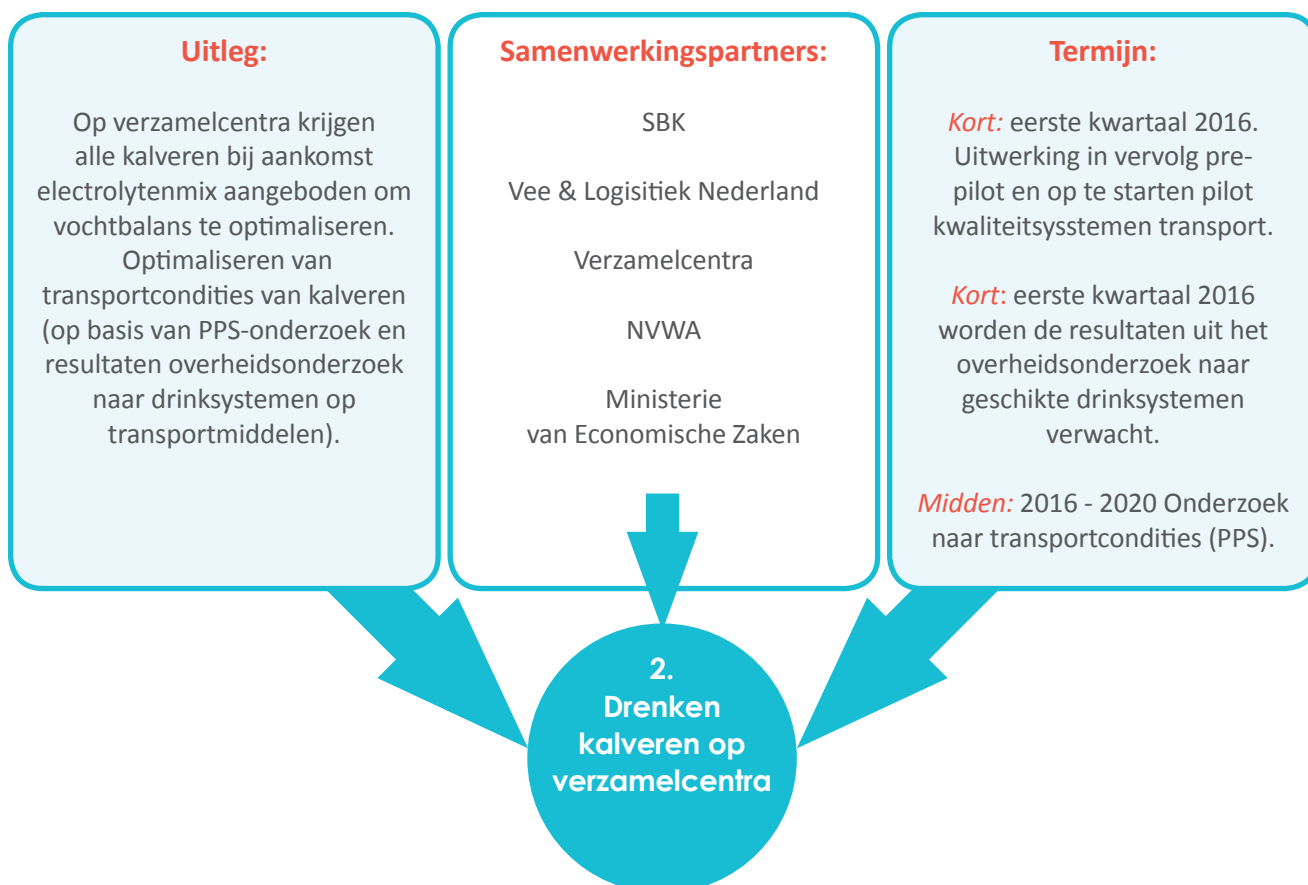
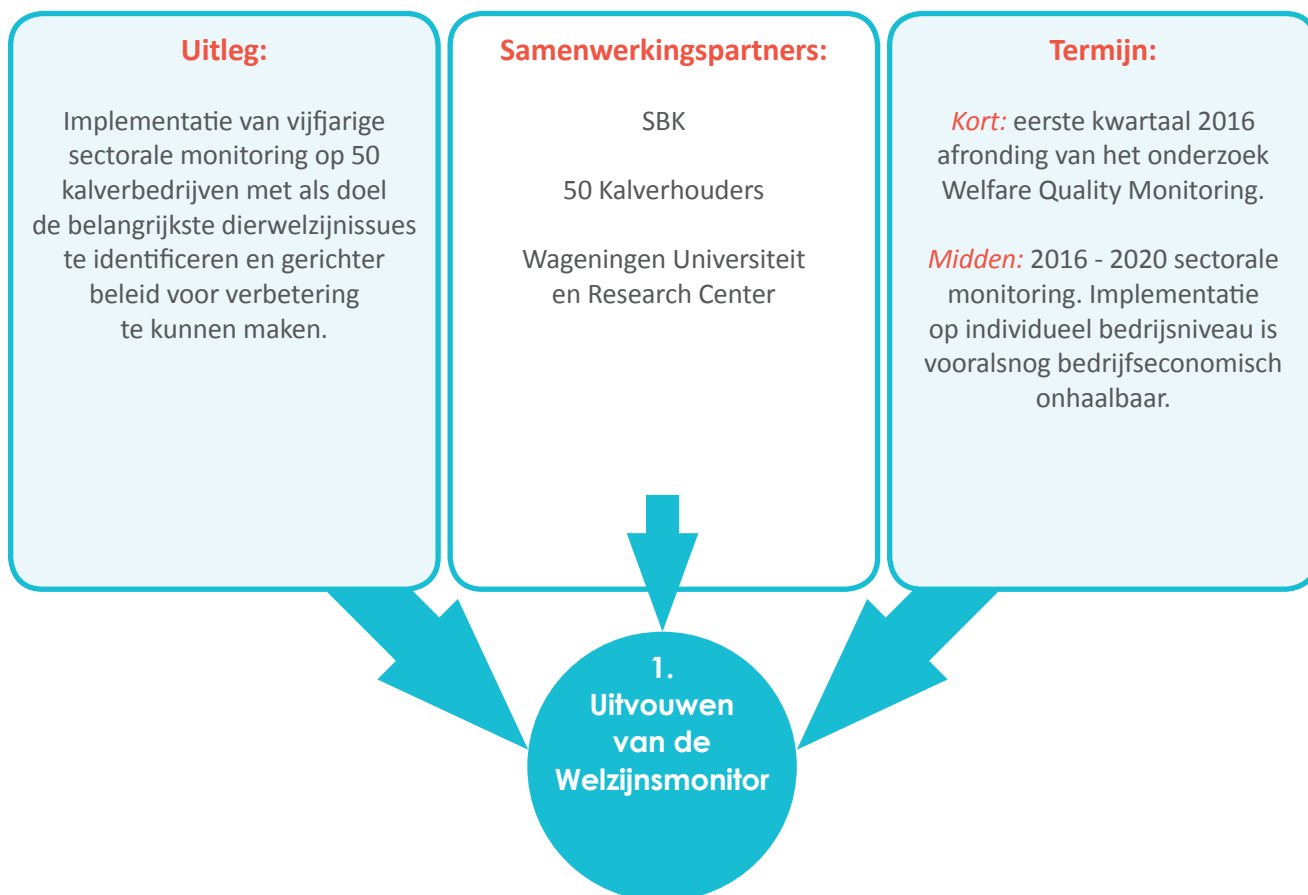
- 1 Uitvouwen van de Welzijnsmonitor;
- 2 Drenken van kalveren op verzamelcentra;
- 3 Overstap naar geconditioneerd vervoer;
- 4 Beperken van transporten uit Baltische lidstaten en Polen;
- 5 Bevorderen van gezondheid van jonge kalveren
- 6 Aanpak IBR/BVD;
- 7 Oprichting stakeholdersplatform;
- 8 Risico op insleep dierziekten verkleinen;
- 9 Aanpassing governance SKV.

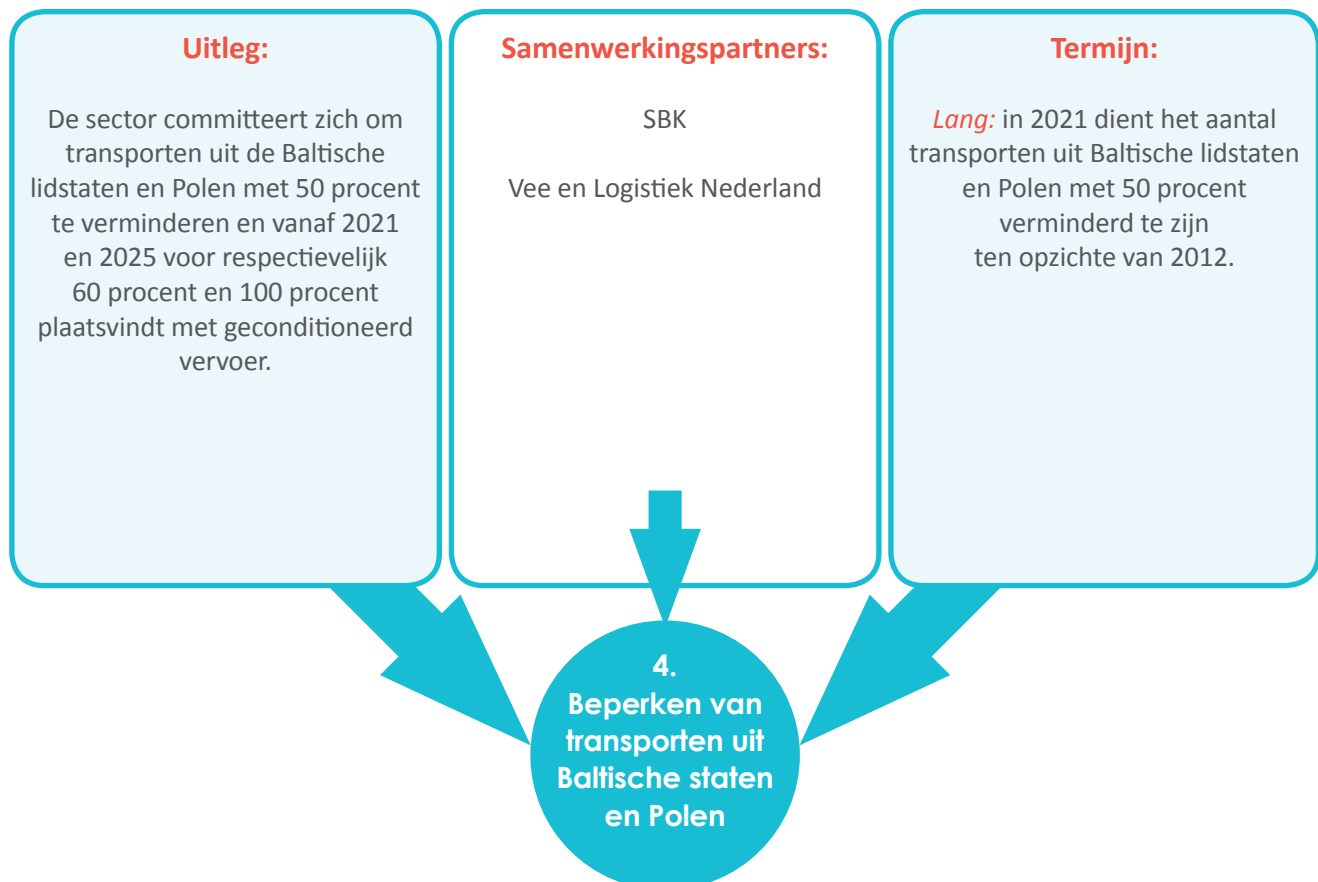
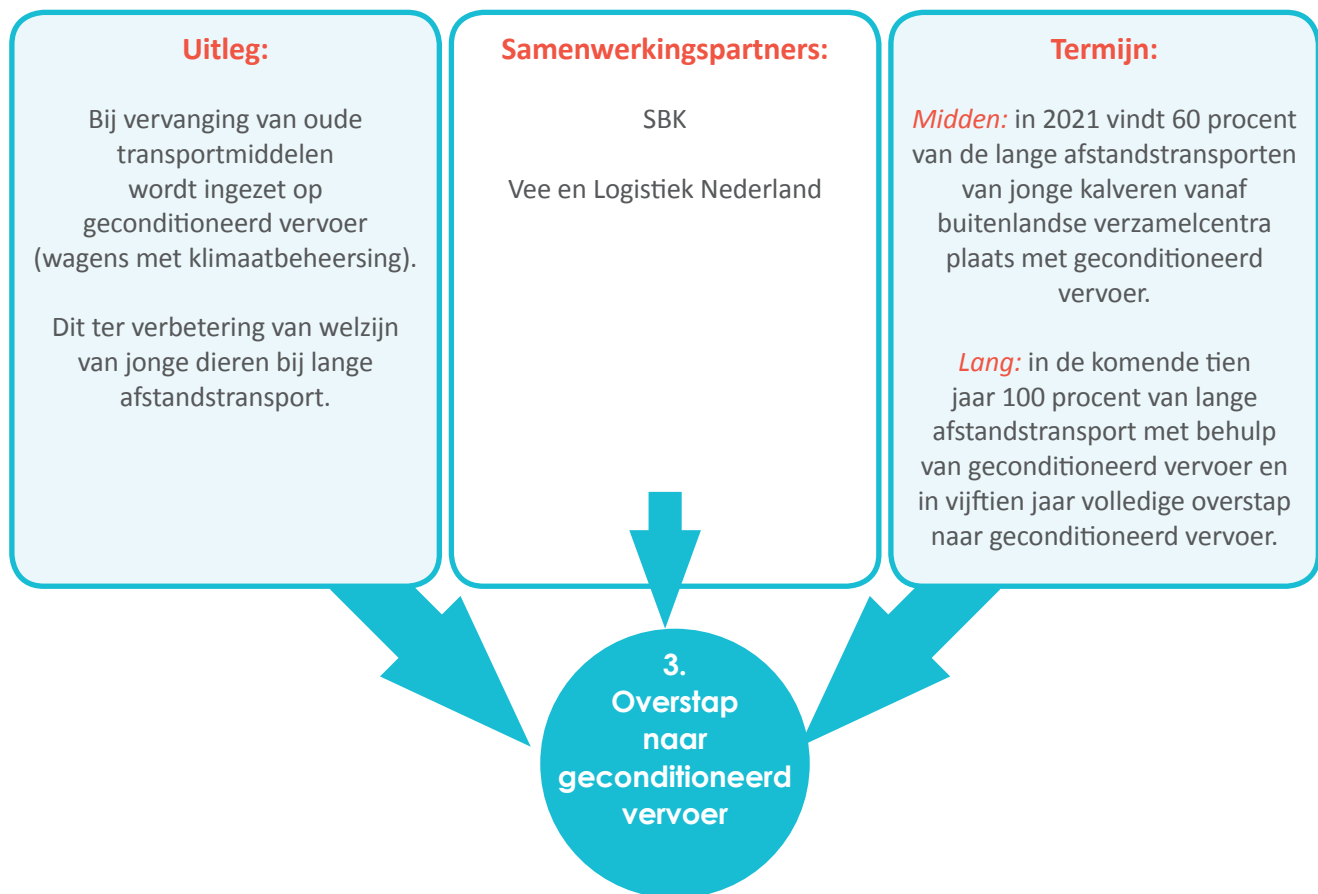
Met betrekking tot antibioticaresistentie wordt momenteel een sectorplan 'Antibioticabeleid in de kalvesector tot en met 2020' opgesteld. Dit wordt tegelijkertijd met de andere convenantssectoren aangeboden.

2) Joint Declaration on Animal Welfare, 14 december 2014. Ondertekend door: Sharon Dijksma, Christian Smidt en Dan Jorgensen.

3) Cruciaal daarvoor is dat er doorzettingsmacht wordt gerealiseerd voor de brancheorganisatie door middel van een Algemeen Verbindend Verklaring (AVV). Met dergelijk instrument zal SBK beter in staat zijn om beleid uniform uit te voeren en free rider gedrag in de keten tegen te gaan. Een AVV is van belang om systeem- en verduurzamingslagen te kunnen maken.

4) TK II 2013/14, 28 625, nr. 194, pp. 7-8 en TK II 2013/14, 29 683, nr. 185.

Uitleg:

Implementeren van bovenwettelijke eisen ter bevordering van vitale, robuuste kalveren zoals: informatieuitwisseling tussen melkvee- en kalverhouderij, betere communicatie, betere biestverstrekking, snellere I&R.

De sector initieert wetenschappelijk onderzoek naar verbeteringen op gebied van duurzaamheid en welzijn.

Het opzetten van een Kalf Volg Systeem (KVS) om de gehele keten van afvoer (transportbewegingen) van de melkveehouderij tot en met aanvoer op de kalverhouderij via verzamelcentrum inzichtelijk en sluitend te maken. De collecterende handelaar dient zich hiertoe aan te melden bij de kwaliteitssystemen.

Implementeren van een aanpak voor goede, geborgde afvoer van kalveren die niet geschikt zijn voor de melk- en kalfsvleesproductie, bijv. voor verwerking in petfood.

Samenwerkingspartners:

SBK

LTO melkveehouderij

NZO

ZuivelNL

Vee en Logistiek Nederland

Wageningen Universiteit
en Research Center

NVWA

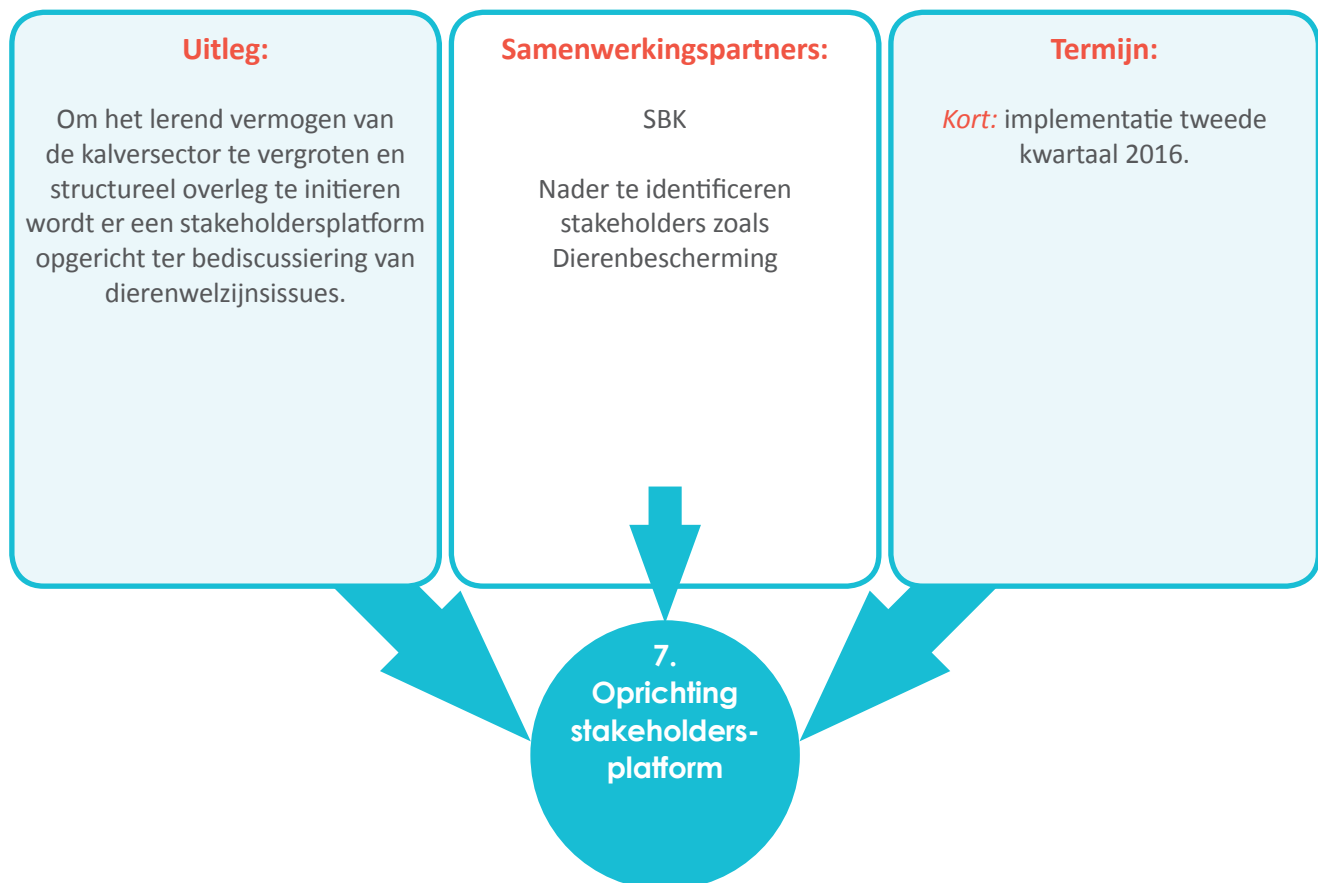
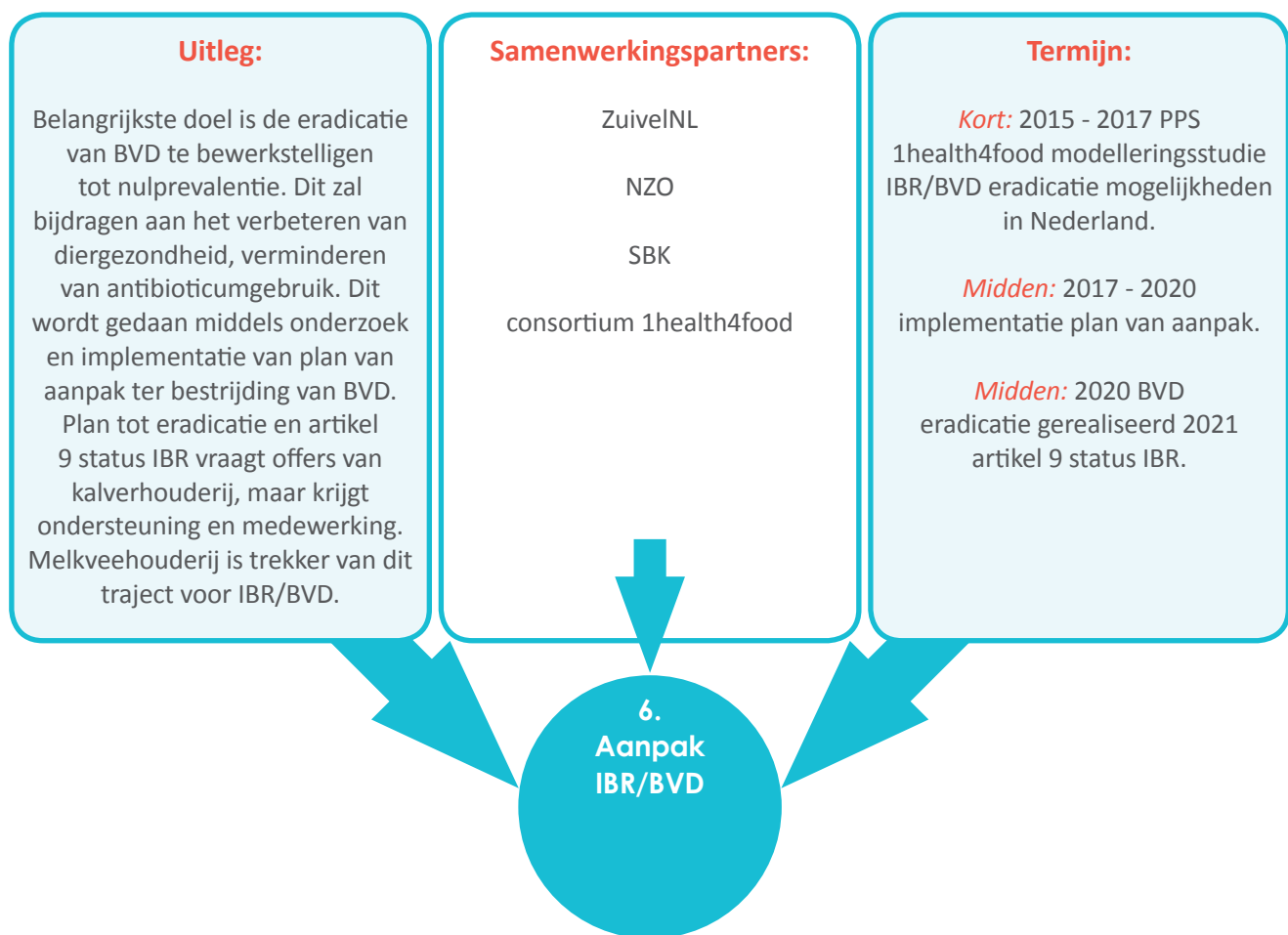
Termijn:

Kort: derde kwartaal 2016 implementatie van de eisen in verschillende sectorale kwaliteitssystemen.

Kort: PPS-onderzoek (1health4food: Vitaal en gezond kalf) gaat begin 2016 van start.

Kort: uitwerking plan KVS in 2016, implementatie 2017.

5.
Bevorderen
van gezondheid
van jonge kalf

Uitleg:

Om deze zeer gevoelige risico's te voorkomen wordt de dierziekte-status in de diverse lidstaten continu gemonitord en past de sector op basis van risico-inventarisatie een zogenaamd stoplichtmodel toe en legt zichzelf maatregelen op (bijv. kanalisatieregelingen BVD - Duitsland) en importverboden. (bijv. TBC- Engeland of Blauwtong - Roemenië).

Uiteindelijke besluitvorming wordt genomen in het Overleg Diergezondheid en Kwaliteit Runderen (DKR) waarin de verschillende ketenpartners zijn vertegenwoordigd.

Samenwerkingspartners:

SBK

SKV

Gezondheidsdienst voor Dieren

NZO

LTO

Vee en Logistiek Nederland

Overleg Diergezondheid en Kwaliteit Runderen (DKR)

Termijn:

Kort: monitoring en risico-inventarisatie internationaal transport met behulp van stoplichtenmodel.

8.
Risiko op insleep
dierziekten
verkleinen

Uitleg:

Om Stichting Kwaliteitsgarantie Vleeskalversector (SKV) verder onafhankelijk te positioneren van de kalversector wordt er governance wijziging doorgevoerd, namelijk het onafhankelijk maken van het bestuur.

Samenwerkingspartners:

SBK

SKV

Termijn:

Kort: implementatie voor eind 2016.

9.
Aanpassing
governance
SKV

The diagram consists of three light blue rounded rectangular boxes at the top, each with a teal border. The left box contains the 'Uitleg' section, the middle box contains the 'Samenwerkingspartners' section, and the right box contains the 'Termijn' section. A teal arrow points from the bottom of each box towards a central teal circle. The circle contains the text '9. Aanpassing governance SKV'.

Bijlage

Ambitie agenda van de Nederlandse kalverketen (zoals gepubliceerd in januari 2015)

Inleiding

De kalversector is belangrijk voor de economie van Nederland. Op ca. 2.000 kalverbedrijven staan ruim 900.000 kalveren. In 2013 en 2014 zijn jaarlijks ca. 1,5 miljoen kalveren geslacht en daarnaast ca. 100.000 kalveren levend geëxporteerd. De kalversector zorgt voor de verwaarding van ca. 750.000 jonge kalveren afkomstig van Nederlandse melkveebedrijven. De bruto eigenproductie uit slachtingen bedraagt ca. 230.000 ton. Uitgaande van een werkelijke consumptie op basis van 65% van het karkasgewicht, vertegenwoordigt deze productie een waarde van ca. € 2,1 miljard op consumentenniveau.

De Nederlandse kalversector bevindt zich momenteel in een onstuimige periode. De uitdagingen op diverse vlakken zijn aanzienlijk. Op het internationaal bedrijfs-economisch vlak ontstaan toenemende concurrentieverschillen tussen lidstaten als gevolg van een andere uitwerking van het GLB binnen de lidstaten in de periode 2014-2019. Het door Nederland voorgenomen beleid brengt een enorme reductie (> 98%) van de GLB-toeslagen voor de Nederlandse vleeskalversector in de jaren 2014-2019 met zich mee. Voor een gemiddeld bedrijf komt dit neer op een verlaging van de bedrijfstoelage van € 45.000 in 2014 naar € 400 (!) in 2019.

Op het nationale vlak zal de sector antwoorden moeten vinden op de uitdagingen die in de rapporten van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid, het Platform Landbouw, Innovatie en Samenleving en de Dierenbescherming aan o.a. de kalversector worden toegedicht. Deze ambitie agenda voor de komende jaren beoogt daarin te voorzien.

In deze notitie is de ambitie agenda van de kalversector weergegeven voor de korte en middel-lange termijn, gericht op mens, dier en milieu. De sector wil mondiaal toonaangevend zijn en blijven in het leveren van kalfsvlees van de hoogste kwaliteit. Het exportpotentieel is enorm en daarmee van groot belang voor de Nederlandse handelsbalans.

Om de ambities in de agenda te kunnen realiseren wordt aan de overheid gevraagd deze te faciliteren (zowel financieel als door ondersteunende sectorale regelgeving op te leggen aan alle ondernemers in de kalversector via het AVV-instrument).

Ambities kalversector

Structureel heeft de kalversector de ambitie om een verdere verbetering/versterking van het dierenwelzijn, diergezondheid, voedselveiligheid en verduurzaming van de kalversector te realiseren. Daarvoor heeft de sector een ambitie agenda voor de kalversector opgesteld, die per thema puntsgewijs is uitgewerkt.

A Dierenwelzijn

1) Verdere verbetering aan het welzijn van kalveren doorvoeren met behulp van instrumenten die voortkomen uit de Welfare Quality Monitor.

Uitwerking:

De Welfare Quality Monitor, ook wel welzijnsmonitor genoemd, is een instrument waarmee met behulp van metingen aan het dier zelf een uitspraak over de mate van welzijn van het dier gedaan kan worden. Het onderzoek naar de welzijnsmonitor onder praktijkomstandigheden wordt naar verwachting begin 2016 zover afgerond dat de belangrijkste conclusies beschikbaar komen. Op basis van de nu bekende informatie is het grootschalig uitvoeren van de welzijnsmonitor op individuele praktijkbedrijven te omvangrijk en te duur. De inzet van de kalversector is te komen tot een vijfjaarlijkse sectorale monitoring op een 50-tal bedrijven (vergelijkbaar met de lopende pilot) om zo de belangrijkste aandachtspunten met betrekking tot het dierenwelzijn te identificeren en in de periode daarna via een sectoraal plan van aanpak op te pakken ter verdere verbetering van het dierenwelzijn.

2) Het lange afstandstransport omschakelen naar geconditioneerd vervoer.

Uitwerking:

De kalversector zet in op omschakeling in de komende 10 jaar van alle transportmiddelen voor importkalveren voor lange afstandstransport naar geconditioneerd vervoer, mits dat ook ondersteund wordt door positieve bevindingen ten aanzien van dierenwelzijn opgedaan in het transportonderzoek in het kader van een Privaat Publieke Samenwerking (PPS) OneHealth4Food van de Topsector Agri & Food. Hoewel het onderzoek eerder eind 2014 positief is beoordeeld door het Topconsortium voor Kennis en Innovatie (TKI) Agri & Food, zijn vanwege een gebrek aan middelen hier door TKI vooralsnog geen financiële middelen voor beschikbaar gesteld. De kalversector streeft er na dat 3 jaar na afronding van het transportonderzoek 60% van alle lange afstandstransporten van nuka's vanaf buitenlandse verzamelcentra naar de kalverhouderij plaatsvindt met behulp van geconditioneerd vervoer. De kalversector zal hiervoor haar instrumentarium van kwaliteitssystemen inzetten om dit te realiseren.

3) Onderzoek naar verbetering van opvangcondities voor kalveren op verzamel- en controleplaatsen, van transport en opvang bij de kalverhouders.

Uitwerking:

De kalversector streeft naar een wetenschappelijke onderbouwde verbetering van de opvangcondities voor kalveren op verzamel- en controleplaatsen, van transport en de opvang van de kalveren bij de kalverhouders. Hiervoor is een groot onderzoeksvoorstel opgesteld en ingediend bij de Topsector Agri&Food. Hoewel het onderzoek eind 2014 positief is beoordeeld door het Topconsortium voor Kennis en Innovatie (TKI) Agri & Food, zijn vanwege een gebrek aan middelen hier door TKI vooralsnog geen financiële middelen voor beschikbaar gesteld. Naar alternatieve cofinanciering wordt gezocht. Dit 4-jarig onderzoek moet o.a. de aanbevelingen opleveren voor de opvang en verzorging van kalveren op verzamel- en controleplaatsen.

4) Het stellen van nadere eisen aan controleplaatsen (rustplaatsen) bij lange afstandstransporten met behulp van gecertificeerde kwaliteitssystemen.

Uitwerking:

De kalversector streeft naar een wetenschappelijke onderbouwde verbetering van de opvangcondities voor kalveren op verzamel- en controleplaatsen, van transport en opvang van de kalveren bij de kalverhouders. Hiervoor is een groot onderzoeksvoorstel opgesteld en ingediend bij de Topsector Agri&Food. Hoewel het onderzoek eind 2014 positief is beoordeeld door het Topconsortium voor Kennis en Innovatie (TKI) Agri & Food, zijn vanwege een gebrek aan middelen hier door TKI vooralsnog geen financiële middelen voor beschikbaar gesteld. Naar alternatieve cofinanciering wordt gezocht.

De sector zal indien economisch haalbaar de aanbevelingen uit het onderzoek voor deze in het buitenland gelegen controleplaatsen opnemen in haar nationale kwaliteitseisen voor de import van kalveren.

5) Het huidige GTSKV-systeem, het garantie traceringsysteem van de SKV voor het transport kalveren uit het buitenland, uit te breiden naar transport van binnenlandse kalveren.

Uitwerking:

De kalversector heeft ingezet op het verkrijgen van de acceptatie door de overheid van het private kwaliteitssysteem IKB Vleeskalveren voor o.a. het transport en verzamelen. Hiertoe wordt gestart met een praktijkproef onder toezicht van de NVWA. De kalversector zet zich in voor het opschalen van de praktijkproef naar een definitieve acceptatie welke is voorzien in 2016. Vanaf 2016 worden dan alle transportbewegingen vanaf het verzamelcentrum van jonge kalveren, die op Nederlandse IKB-kalverbedrijven worden opgezet, inclusief de identificatie van het transportmiddel, vastgelegd.

6) Onderzoek naar verbeteren van loop- en ligkwaliteit via alternatieve vloeren.

Uitwerking:

De kalversector werkt actief mee aan de uitvoering van de motie Van der Vlies c.s. inzake een onderzoek naar het verbeteren van loop- en ligkwaliteit via alternatieve vloeren. Dit onderzoek zal naar verwachting eind 2016 worden afgerond. De sector wil de overheid ondersteunen in haar poging om de aanpassing van de vloeren in EU-regelgeving op te nemen, mits aan de randvoorwaarden wordt voldaan. Het onderzoek moet significante resultaten ter verbetering van het dierenwelzijn en geen significante vermindering van het percentage schone dieren (in verband met het risico op fecale bezoedeling) aantonen. Daarnaast moet de aanpassing van de vloeren bedrijfseconomisch haalbaar zijn. Dit laatste gezien de aanzienlijke kosten die evt. aanpassingen van de vloeren met zich meebrengen. Na doorvoering van de aanpassing in de EU-regelgeving terzake, neemt de sector een inspanningsverplichting op zich om de aanpassing van de vloeren vooruitlopend op EU-invoeringsdata te realiseren, net als in het verleden bij de invoering van de groepshuisvesting heeft plaatsgevonden.

7) Alle onderwerpen betreffende dierenwelzijn zijn maatwerk in overleg met de Dierenbescherming en wetenschap.

Uitwerking:

Vanuit de Stichting Brancheorganisatie Kalversector zal vanaf 2015 met de Dierenbescherming structureel overleg worden geïnitieerd over de voortgang van bovengenoemde items en overige dierenwelzijnszaken.

1) Verbetering van de kwaliteit van jonge kalveren (in samenwerking met de melkveehouderij en Vee & Logistiek Nederland);

Uitwerking:

De kalversector voert momenteel een aantal aanpassingen in haar kwaliteitscriteria voor nuka's door in haar kwaliteitssysteem, zoals een bovenwettelijke minimum leeftijd van 14 dagen en nadere eisen aan o.a. de gezondheid van kalveren bestemd voor de kalverhouderij. De mogelijkheden voor verdere uitbreiding van de keten worden onderzocht. De samenwerking in de keten dient bij te dragen aan de mogelijkheid voor kalveren om binnen 8 maanden te kunnen uitgroeien tot een volwaardig vleeskalf. Daartoe werkt de kalversector momenteel met de melkveehouderij en Vee & Logistiek een plan van aanpak voor vitale, gezonde en duurzame kalveren uit. Elementen van dit plan van aanpak zijn:

- Informatie-uitwisseling tussen de melkveehouderij en kalverhouderij. De informatie-uitwisseling betreft relevante kenmerken van het melkveebedrijf en daarvan afkomstige kalveren en prestatiegegevens van deze kalveren op het kalverbedrijf. Realisatie is voorzien in 2015, maar mede afhankelijk van mogelijkheden tot financiering.
- Modelmatige aanpak voor een verdere beheersing van importrisico's van jonge kalveren. Realisatie is voorzien in 2016;
- Communicatie over de verzorging van dragende koeien, pasgeboren kalveren op zowel het melkvee- als kalverbedrijf.

2) Verbetering van de huisvesting voor de opvang van jonge kalveren.

Uitwerking:

De kalversector is inmiddels gestart met de invoering in haar kwaliteitssysteem van extra voorwaarden aan de opvang van jonge dieren die aansluiten bij de comfortbehoefte van jonge dieren en verbeterde voederschema's (minimum opvangtemperatuur van 15°C en 3 maal daags voeren in de eerste weken van kalveren lichter dan 42 kg). Inmiddels is ook gestart met minimeisen voor de hygiëne (jaarlijkse hygiënecheck) van het melkverstrekkingssysteem. Het eerder genoemde onderzoek naar opvangcondities zal mogelijk nadere aanbevelingen opleveren voor verdere verbetering van de opvang van jonge kalveren op de kalverhouderij.

3) Invoering van een hygiënesluis op alle kalverbedrijven.

Uitwerking:

De kalversector heeft inmiddels voorschriften opgesteld voor de uitvoering van een hygiënesluis. De verplichting tot een hygiënesluis zal medio 2015 op alle kalverbedrijven moeten zijn ingevoerd.

4) Verdere beheersing van importrisico's in relatie tot de diergezondheid.

Uitwerking:

Er wordt een 'stoplichtenmodel' voor import van kalveren ontwikkeld op basis van een risicoanalyse naar herkomstlanden. Een eerste inventarisatie met GD-deskundigen ter onderbouwing van het model is in 2014 gestart en wordt in 2015 opgeleverd. Het zal onderdeel vormen van het plan van aanpak voor vitale, gezonde en duurzame kalveren dat samen met de melkveehouderij in 2015 moet worden opgeleverd.

5) Verbetering van de diagnostiek en interventiestrategieën tegen luchtwegaandoeningen.

Uitwerking:

In het kader van het PPS OneHealth4Food wordt door de Wageningen Universiteit (WUR) in samenwerking met o.a. de farmaceutische industrie onderzoek gedaan naar diagnostiek ontwikkeling inzake het BRD-complex (Bovine Respiratory Disease complex). Ter financiering van o.a. dit onderzoek zal een Algemeen Verbindend Verklaring worden ingediend. Indien daarmee aan financieringsbehoefte kan worden

voldaan zal naar verwachting begin 2016 een 'multiplex diagnostische tool' gereed kunnen zijn voor commerciële toepassing evenals een 'proof of concept' voor snelle diagnostiek voor antimicrobiële resistentie. Met deze instrumenten wordt het mogelijk effectieve interventiestrategieën te ontwikkelen en bij ziekte een gerichtere behandeling voor te schrijven.

6) Onderzoek naar mogelijkheden voor vroegdetectie van gezondheidsproblemen.

Uitwerking:

Een onderzoeksvoorstel is opgesteld naar de mogelijkheid van vroegdetectie van gezondheidsproblemen met behulp van sensoren die de mobiliteit en lichaamstemperatuur meten. Deze metingen worden gekoppeld aan de klinische gezondheidstoestand van de vleeskalveren. Indien succesvol kan in de praktijk sneller worden geanticipeerd (via voeding, klimaat, management, etc.) en kan het ziek worden van dieren aldus preventief worden gereduceerd. Ook dit onderzoeksvoorstel is ingediend bij het TKI Agri& Food. Hoewel het onderzoek eind 2014 positief is beoordeeld, zijn vanwege een gebrek aan middelen hier door TKI vooralsnog geen financiële middelen voor beschikbaar gesteld. Naar financieringsmogelijkheden wordt opnieuw gezocht.

1) Eigen ketenverantwoordelijkheid nemen door aanscherping van gecertificeerde kwaliteitssystemen, inclusief versterking handhaving/sanctionering, zowel in de primaire sector als in de verwerkende industrie.

Uitwerking:

In het kader van het Actieplan van de Taskforce Voedselvertrouwen en de overheidscriteria voor de acceptatie van kwaliteitssystemen, zal het kwaliteitssysteem IKB vleeskalveren worden omgebouwd naar een kwaliteitssysteem dat uitgaat van risico's, kritische controlepunten en de borging daarvan. De bestaande meer periodieke controles zullen worden omgebouwd naar meer risico-gebaseerde controles. Eind 2016 dienen deze aanpassingen te zijn afgerond.

2) Continue verbeterprocessen doorvoeren in kwaliteitscontroles en monitoring van kritische stoffen volgens kwaliteitsnormen van de Raad voor Accreditatie. Niet-conforme bevindingen m.b.t. kritische stoffen worden altijd eerst overgedragen aan de NVWA.

Uitwerking:

Voor de monitoring van kritische stoffen zal uiterlijk medio 2015 een algemeen verbindende verklaring worden opgesteld en aangevraagd. Daarin wordt voorzien in een uitbreiding van de monitoring. Voor 2015 is een uitbreiding van de monitoring naar statines in ontwikkeling.

3) Monitoren van de kwaliteit en voedselveiligheid van kalfsvlees.

Uitwerking:

Het doel is alle monsteruitslagen van producten van de vleessector in een centrale database bijeen te brengen en continu te actualiseren. Hiermee wordt een gedegen inzicht over de kwaliteit en voedsel-veiligheidsniveau van Nederlands kalfsvlees verkregen. Op evt. afwijkingen kan vervolgens snel en gericht (sectorale) actie worden ondernomen. Naar verwachting zal de bouw van de database in 2015 worden gestart en is deze na een testfase begin 2016 operationeel.

4) Het nastreven van een scheiding tussen de vleeskeuring en het toezicht daarop.

Uitwerking:

De sector zal initiatieven van de overheid inzake een scheiding van de vleeskeuring (zowel voor de keuring van levende dier (Ante Mortem/AM) als voor de keuring van het geslachte dier (Post Mortem/PM) en het toezicht daarop ondersteunen. Als voorbeeld kan dienen de splitsing van de dubbele taak (zowel in de uitvoering als het toezicht daarop) van keuringsdierenartsen. De splitsing van deze twee taken maakt de borging van de uniformering alsmede de kwaliteit van de uitvoering mogelijk. De realisatie van de scheiding tussen de vleeskeuring als geheel en het toezicht daarop zal moeten plaatsvinden op initiatief van de overheid. Een juiste inbedding van de keuringstaak vergt een gedegen afweging met als doel het realiseren van een effectieve en efficiënte aanpak binnen de wettelijke kaders. Realisatie van de invoeringstermijn zal daar waar mogelijk actief worden bevorderd.

5) Versterken onderlinge verbintenissen tussen schakels in de keten. VKI-aanpak uitbreiden en digitaliseren en benutten bij het invullen van risico-gebaseerd toezicht.

Uitwerking:

De implementatie van digitale uitwisseling van Voedselketeninformatie (VKI) bevindt zich inmiddels in de eindfase. De huidige werkwijze bevindt zich, om ervaringen op te doen, nog in de proeffase. Na een evaluatie met de NVWA in 2015/2016 kan met de NVWA overlegd worden of en hoe o.a. de officiële dierenarts de mogelijkheid te geven om AM-keuringsgegevens digitaal toe te voegen ten behoeve van de PM-keuring.

6) Uitwisseling van relevante gegevens tussen kwaliteitssystemen, zowel binnen de sector als met andere sectoren.

Uitwerking:

Een plan van aanpak voor uitwisseling van informatie tussen melkveehouderij, kalverhandel en kalverhouderij is in ontwikkeling (zie ook B1). Realisatie is voorzien in 2015, maar mede afhankelijk van mogelijkheden tot financiering.

Op basis van een initiatief van GMP+ tot formalisering van de samenwerking zal met GMP+ bezien worden hoe deze formalisering inclusief uitwisseling tussen de kwaliteitssystemen gestalte kan worden gegeven, rekening houdend met de Wet bescherming persoonsgegevens. Mede ook gezien het voorziene traject van acceptatie van kwaliteitssystemen over alle sectoren heen, is het streven om deze samenwerking eind 2016 uitgewerkt te hebben in een samenwerkingsovereenkomst.

7) Uitwisseling van gegevens van gecertificeerde kwaliteitssystemen en de toezichthouder. Dit betreft ook relevante informatie van de overheid die beschikbaar gesteld wordt aan de kwaliteitssystemen t.b.v. een optimale werking.

Uitwerking:

De kalversector heeft haar kwaliteitssystemen (IKB- en SKV-regeling) eind 2014 ingediend voor acceptatie door de NVWA. In dit acceptatietraject is uitwisseling van gegevens tussen gecertificeerde kwaliteitssystemen en de toezichthouder een voorwaarde. Realisatie is niet alleen afhankelijk van de inzet van de kalversector, maar wordt mede bepaald door de beschikbare capaciteit bij de overheid (nieuw traject met vele aanvragers). De sector neemt een inspanningsverplichting op zich om ook internationale systemen als ISO, IFS en BRC zich te laten aanmelden.

8) Vergroten transparantie in de verwerkende sector.

Uitwerking:

De verwerkende industrie wil naar meer transparantie over geleverde prestaties over voedselveiligheid. In 2017 moet het model daarvoor zijn uitgewerkt.

1) Verdere verlaging antibioticagebruik, tegengaan van structureel gebruik en bewuste keuze van middelen.

Uitwerking:

De kalversector heeft in 2007 als eerste sector maatregelen genomen tegen de toenemende ontwikkeling van resistentie in de veehouderij, met zijn Masterplan Rationeel Gebruik Antibiotica. In eerste aanleg is sterk de nadruk gelegd op verlaging van de kwantiteit van het antibioticumgebruik en later op de kwaliteit van het antibioticagebruik. De resultaten zijn een verlaging van het totale gebruik van antibiotica met ca. 50% en een gebruik van kritische antibiotica dat de SDa-streefwaarde van nul nadert. De SDa constateert dat het tijd is om deze aanpak bij te stellen door het gebruik van resistentiegegevens ten behoeve van doelstellingen voor de sectoren. De kalversector ondersteunt deze lijn van de SDa en heeft de ambitie deze te volgen. De SDa hoopt deze vernieuwde aanpak in 2015 te realiseren, zodat de kalversector daar in 2016 mee aan de slag kan. Daarnaast werkt de kalversector met de melkveehouderij aan verbetering van de kwaliteit van het jonge kalf (o.a. minimumeisen aan leeftijd en gezondheid, programma IBR/BVD, informatie-uitwisseling, etc.), hetgeen moet bijdragen aan een verbetering van de gezondheid van kalveren. In het kader van verbetering van de diergezondheid is in het voorgenomen PPS OneHealth4Food een vierjarig onderzoek opgenomen naar verbeteringen in de transitiefase tussen melkveehouderij en eerste weken op het kalverbedrijf. Bruikbare resultaten zullen zodra beschikbaar in de praktijk worden toegepast.

2) Verbeteren van milieuprestaties van rantsoenen (o.a. voerefficiëntie).

Uitwerking:

Onderzoek naar fosfaat- en eiwit-behoefte en benutting en onderzoek naar de pensontwikkeling is/wordt gestart om te komen tot duurzame aanpassingen in voerstrategieën zodat door rantsoenoptimalisatie de belasting van het milieu (N,P) geminimaliseerd kan worden en tegelijkertijd het natuurlijk gedrag en diergezondheid kan worden verbeterd. Ter ondersteuning zal ook een groeisimulatiemodel worden ontwikkeld, waarmee effecten van rantsoenoptimalisatie kunnen worden bekeken.

3) Verlagen van de foodprint van diervoeder.

Uitwerking:

De kalversector heeft in de achterliggende periode meegewerkt aan het tot stand komen van het Feedprintmodel. Een projectvoorstel wordt voorbereid om structurele trends en prestaties van individuele bedrijven inzichtelijker te maken. De kalversector streeft ernaar hiermee in 2015 een aanvang te kunnen maken. In gezamenlijkheid met de gehele diervoederindustrie trekt de kalversector op om een tweetal convenanten inzake duurzame soja en palmolie te effectueren.

4) Hergebruik van waardevolle ingrediënten in mest.

Uitwerking:

Een deskstudie naar raffinage van mest (Mest vol waarden) zal in 2015 worden gestart. Indien de deskstudie de positieve verwachtingen ten aanzien van zowel techniek als ten aanzien van afzetpotentieel van waardevolle ingrediënten (biorenewables) bevestigen, wordt gezocht naar (een) locatie(s) voor het opstellen van een testinstallatie voor een 'proof of principle' en oriëntatie voor de afzet van de ingrediënten. De bevindingen uit dit traject zullen bepalen of en in welke mate opschaling van dit project kan plaatsvinden.

Noodzakelijke instrumenten

De komende jaren wil de sector zich sterk maken voor behoud van bestaande instrumenten zoals strenge controle op verboden stoffen, transparantie in de slacht-kwaliteit, terugdringen van het antibioticagebruik en bewaking en verbetering diergezondheid. Tot eind 2014 werd hier voor een belangrijk deel in voorzien via publieke regelgeving van het Productschap Vee en Vlees.

De sector kan deze uitdaging, maar ook een basisbehoefte voor de sector, zonder instrumentarium in de vorm van o.a. een Algemeen Verbindend Verklaring (AVV) niet nakomen. Het uitgangspunt is dat sprake moet zijn van een landelijke dekking. Op private basis kan veel geregeld worden (ruim 98% van de sector neemt deel aan SKV/IKB), maar het ontbreekt de kalversector aan zeggenschap over de free-riders. Urgenter, het free-riderschap vormt een afbreukrisico voor de private aanpak. Met een AVV kunnen bindende maatregelen voor de gehele sector worden genomen en wordt free-rider gedrag zo veel mogelijk voorkomen. Het moge duidelijk zijn dat de huidige SKV-aanpak zonder een publiek vangnet geen stand zal houden.

De kalversector ziet de noodzaak om AVV's toe te passen voor:

- de monitoring van kritische stoffen met een rol voor sectorale kwaliteitssystemen;
- diergezondheid (diergezondheidsprogramma's (o.a. IBR/BVD-aanpak));
- kennis en innovatie;
- (EU-)informatiecampagnes.

Deze AVV's dienen zowel inhoudelijke als financiële ruimte te bieden voor een effectieve en efficiënte invulling van deze beleidsthema's.

Ter versterking van de werking van de kwaliteitssystemen is het van belang dat effectieve handhaving voor private kwaliteitssystemen wordt bewerkstelligd. Uiteindelijk zal gestreefd moeten worden naar een level playing field in Europa.

Met deze ambitie agenda loopt de Nederlandse kalversector voorop.

De bereidheid daartoe is er, maar wel vanuit de gedachte dat de Nederlandse overheid zich hard maakt voor een gelijk speelveld binnen de EU. Voorkomen moet worden dat de productie zich verplaatst naar regio's met lagere normering op het gebied van welzijn, gezondheid en voedselveiligheid. Gezien het internationale karakter en de sterke exportafhankelijkheid van de sector is de behoefte van een level playing field extra groot.

Flankerend beleid overheid

De financiële vooruitzichten in de kalversector zijn momenteel slecht en het aantal bedrijven met financiële problemen neemt toe. De vooruitzichten worden nog verder verslechterd aangezien de belangrijkste concurrerende kalfsvleesproducerende landen (Frankrijk, België en Italië) kiezen voor een invulling van het GLB-model waarbij de GLB-toeslag vermindering wordt gemaximeerd tot 50% of minder.

Adequaat flankerend beleid van de overheid zal samen met bovengenoemde acties op de thema's dierenwelzijn, transport, diergezondheid, voedselveiligheid en duurzaamheid er toe leiden dat de kalversector zich kan opmaken voor een rendabele, verantwoorde toekomst.

